

Algemene beschouwing

De belastingen van waterschappen verdubbelen richting 2050, zo kopten verschillende nieuwssites in mei naar aanleiding van een rapport van AEF. Dat hoeft ons niet te verbazen. Jarenlang is gekozen voor een inrichting van Nederland die steeds meer vraagt van ons watersysteem. Tegelijkertijd is gekozen voor een economie die grote hoeveelheden broeikasgassen uitstootte en daarmee de klimaatcrisis heeft versterkt. Juist de gevolgen daarvan, droogte, wateroverlast en extremer weer, zorgen ervoor dat de kosten voor waterschappen steeds verder oplopen. Nu moeten wij omgaan met die gevolgen. Laten we daar dan in ieder geval de les uit trekken dat we de rekening niet opnieuw doorschuiven naar toekomstige generaties. Daarom steunt onze fractie het addendum.

Later dit jaar staat de nieuwe Energie-, Klimaat- en Circulariteitsstrategie op de agenda, ondanks netcongestie zien wij nog volop kansen. Denk aan het benutten van warmte uit effluent, nog meer vergisting van rioolslib, samenwerken met buurtbatterijen en het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen uit ons watersysteem. Ook ligt er nog veel potentie in het gebruik van plantaardige, biobased materialen. Kijk daarbij niet alleen naar de milieukostenindicator, daarin zitten twijfelachtige boekhoudkundige keuzes en worden plantaardige biobased materialen onterecht nog onvoldoende gewaardeerd.

Over de EKC hebben wij een paar vragen.

- Vanuit Europese richtlijnen wordt van overheden gevraagd om jaarlijks 1,9% energie te besparen. Zijn hiervoor concrete plannen?
- Op pagina 22 wordt gesproken over het afstemmen van piekmomenten in opwek en verbruik. Hoe krijgt dit in de praktijk vorm?
- Is er maatschappelijke prioriteit aangevraagd voor uitbreiding van de elektriciteitsaansluitcapaciteit bij de RWZI's? En is er zicht op tijdige beschikbaarheid van die capaciteit?

Voorzitter, de rode draad in onze bijdrage is dat een toekomstbestendig waterschap verder kijkt dan de korte termijn. Dat betekent investeren in preventie, in een gezond watersysteem en in respect voor het leven waarmee wij dit gebied delen. Vanuit die gedachte wil ik ook stilstaan bij dierenwelzijn

Dierenwelzijn is voor onze fractie geen afgeleide van natuurbeleid of waterbeheer. Dieren hebben een intrinsieke waarde. Zij zijn geen middelen voor menselijke doelen,

maar levende wezens met een eigen belang. Juist daarom hebben wij als waterschapsbestuur de verantwoordelijkheid om bij onze besluiten zorgvuldig met dieren om te gaan.

Wij zijn verheugd dat verder wordt gewerkt aan de nota dierenwelzijn en dat ook de Rekenkamer aandacht zal besteden aan dit onderwerp. Wij mensen zijn slechts één diersoort van de vele dieren die in dit waterschap leven. De keuzes die wij hier maken hebben direct invloed op het welzijn van onze mede waterschapsbewoners. Dat vraagt om zorgvuldigheid én transparantie. Wat ons betreft wordt daarom in bestuursvoorstellen standaard een paragraaf opgenomen over de gevolgen voor dierenwelzijn.

Ook met een nieuwe nota dierenwelzijn kunnen we als waterschap expliciet maken welke keuzes en afwegingen dit waterschap maakt op het gebied van dierenrechten. Want onze beslissingen hebben op veel manieren invloed op de levens van dieren. Denk daarbij aan de facilitatie van hengelen, de omgang met bevers en muskusratten, het welzijn van grazers op de dijken, dieren in ons oppervlaktewater, dierenwelzijn bij calamiteiten en dierenwelzijn in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Wij willen daarnaast nadrukkelijk aandacht vragen voor het beëindigen van het gebruik van verdrinkingsvallen. In ieder geval haast maken met het serieus onderzoeken van alternatieven hiervoor. Effectiviteit is van een methode is slechts een criterium, maar hoeft niet doorslaggevend te zijn. Hoe staat het ervoor met dit onderzoek?

Ook bij bevers moeten we inzetten op preventie. Door dijken en waterkeringen onaantrekkelijk te maken, gaas in te graven en hoogwatervluchtplaatsen te creëren, kunnen veel problemen door graverij worden voorkomen. Daarmee lossen we de oorzaak aan de voorkant op, in plaats van achteraf gezonde dieren te doden. Dat is diervriendelijker, duurzamer en uiteindelijk vaak ook doelmatiger.

Hetzelfde geldt voor andere uitheemse dieren zoals rivierkreeften, door ecosystemen met inheemse soorten te versterken kunnen problemen met uitheemse soorten worden gemitigeerd.

Voorzitter, de Kaderrichtlijn Water maakt duidelijk dat de opgave waarvoor we staan veel groter is dan alleen beekherstel en een verdere verbetering van onze rioolwaterzuiveringen. Daarmee gaan we de doelen niet halen.

We zullen veel fundamenteeler moeten kijken naar de inrichting van ons landschap. Naar extensiever landgebruik, meer ruimte voor natte teelten, minder drainage en een lager

grondwatergebruik. Een landschap dat water vasthoudt in plaats van zo snel mogelijk afvoert. Alleen dan werken we structureel aan schoon en voldoende water.

Dat sluit ook aan bij het rapport *Scherper aan de wind*. Daarin staat terecht dat agrarisch landgebruik niet automatisch hoeft te betekenen dat een waterloop als kunstmatig of sterk veranderd wordt aangewezen. Dat vraagt om een ambitieuzere benadering van de Kaderrichtlijn Water en minder vrijblijvendheid, strenge handhaving. Niet uitgaan van wat het huidige gebruik mogelijk maakt, maar van de ecologische kwaliteit die een watersysteem kan bereiken. Juist daarin ligt de sleutel om de KRW-doelen daadwerkelijk dichterbij te brengen.

Tot slot. Landelijk ontstaan nieuwe kansen om de stikstofuitstoot terug te dringen. Wij vinden dat de waterschappen zich er via de Unie van Waterschappen hard voor moeten blijven maken dat daarbij ook waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid volwaardig worden meegenomen. Niet alleen minder stikstof rondom natuurgebieden zoals de Peel, maar ook minder watergebruik en minder gebruik van bestrijdingsmiddelen. Ook onze voedselzekerheid is daarbij gebaad. Een eerste aanzet is hier al voor gegeven door de Unie.

Dat betekent wat ons betreft ook dat waterschappen zich moeten uitspreken voor de eiwittransitie. Met minder landbouwgrond kan dan meer voedsel worden geproduceerd, terwijl tegelijkertijd het watergebruik, de stikstofuitstoot en de belasting van ons watersysteem afnemen.

Wij zullen de klimaat-, water- en natuurcrisis niet oplossen door de natuur steeds verder aan te passen aan ons. Uiteindelijk zullen wij onze samenleving weer moeten aanpassen aan de grenzen van de natuur.

Voorzitter, tot zover.